

Cultuurverschillen in geletterdheid – Wolken, taalvelden en karakters

1 januari 1987

Auteur: Wim Westerman

Volume: 18

Nummer: 2

Pagina's: 24-32

Documenten

- [moer_jrg18_015.pdf](#)

wim westerman geletterdheid cultuurverschillen in geletterdheid cultuurbepaald wolken taalvelden en karakters over allochtonen en het onderwijs dat zij in nederland zouden kunnen krijgen is de laatste jaren veel geschreven vaak wordt benadrukt dat de eigen cultuur daarbij gerespecteerd moet worden maar over de praktijken van andere culturen weten wij in feite dikwijls weinig wim westerman werkzaam bij het christelijk pedagogisch studiecentrum spitste die praktijken toe op het begrip geletterdheid een verkenning die uit gaat van een brede opvatting ook aandacht voor orale literatuur elders in dit blad laat elias zien dat de van de elektronische massamedia als culturele reële editie van 1984 bij geletterde een beteluties schetst revoluties die nieuwe visies kennis presenteert die in 1916 nog niet werd op het kind zijn inluiden gegeven kennelijk heeft het begrip geletterd volgens postman is het vooral de boekdruk het verschijnsel van betekenisverschuiving in kunst geweest die de belevingswereld van volde tijd gemeen met vele andere begrippen wassen en kinderen uit elkaar liet groeien daar het begrip geletterd zoals dat ook in terwijl de moderne media er de oorzaak van het artikel van elias gebeurt vaak in relatie zijn dat die werelden elkaar steeds meer gaan wordt gebracht met het begrip cultuur overlappen in een wereld met boeken moeten schriftcultuur ligt het voor de hand die beteluties kinderen eerst maar eens zien dat ze net zo kennisverschuiving te relateren aan historische geletterd worden als volwassenen maar de te veranderingen in de cultuur televisie maakt geen werkelijk onderscheid tus over de relaties in de loop der tijden tussen sen de categorieen kind en volwassene ie geletterdheid en cultuur en de betekenis daar der kan naar de beeldbuis kijken al op zeer van voor het kind zijn en dus ook voor het onjonge leeftijd zitten kinderen voor de televisie derwijs aan kinderen zijn de laatste decennia daarbij kijken ze zeker niet alleen naar kinder veel publikaties verschenen zo heeft postman programma s geletterdheid echter ontstaat met zijn the disappearance of childhood vrij pas na een inwijdingsproces lezen moet ge veel stof doen op-

waaien omdat hij in navol leerde en onderwezen worden en leesdidactici gingen van de canadese media filosoof McLuhan gaan zelfs zo ver dat ze zeggen dat daaraan handte uitvindingen van de boekdrukkunst en voorafgaand eerst nog zogenaamde leesvoorwaarden 24 waarden verworven moeten worden de televisieelementen zijn voor deze zeelieden rijk zijnde volgens Postman de scheidslijnen tusschenbepalend een ronde wolk is voor hen een tusschen de werelden van volwassenen en kindindicatie van een klein eiland een lange wolk deren vervagen omdat wijst op de aanwezigheid van een groot men niet eerst geïnstrueerd behoeft te worden eiland den alvorens naar de televisie te kunnen al eeuwenlang worden aan de jongere generatiekijken de mythen doorverteld waarin uitleg het kijken geen complexe geestelijke eisen wordt gegeven van de betekenis van de na of andere gedragingen vraagt tuurfenomenen voor de navigatie wie de ver de televisie zelf nauwelijks onderscheid halen niet kreeg doorverteld kon geen goede maakt in het publiek waarop gericht wordt zeeman zijn hij kon de tekens van de kaarten of de metabletische studie door Postman met de wolken niet verstaan hij was niet methodologisch bezien wel door de beugel kan school niet geletterd in het begrijpen van kan hier niet ter sprake komen evenmin wordt de natuurelementen ingegaan op de constatering dat ondanks zijn de mythen bieden niet alleen aandachtspunten uitspraak betreffende de overbodigheid van in voor zeevaarders maar verklaren ook de structuur voor het televisiekijken auteurs als krachten die het leven in de wereld bepalen Greenfield in haar boek beeldbuis kinderen toch de mythen hebben hun eigen structuren en pleiten voor het verwerven van televisie worden nog voortdurend aangevuld zo vertelt alfabetisme relaties tussen cultuur en geletterd poignantly dat op het eiland Tjibouteua degenen terdheid als een historisch verschijnsel in die zich in de mythen willen specialiseren hard west europa worden in dit artikel niet nader in moeten studeren geletterd worden om zich kaart gebracht wel zal in niet westerse cultuur de bestaande mythen te verwerven daarbij zijn gezocht worden naar eventuele samenhangen staan ze op riffs te vissen om inspiratie op te genereren tussen media als informatiedragers geletterd doen voor nieuwe mythen op het buitenste terdheid en belevingswerelden van jongeren en koraalrif gooien ze hun lijn uit om naar voor ouderen dat zoeken is duidelijk door de hypothesen te vissen wanneer ze de inspiratie aan de these van Postman geïnspireerd vislijn voelen trekken schreeuwen ze de nieuw daarbij kan gezien de beschikbare ruimte we zinnen naar de toehoorders op het stand slechts sprake zijn van een globale verkenning zo worden nieuwe mythen gecomponeerd een verkenning die uitgaat van een brede op de meeste Nederlanders zijn niet in staat aan vating ten aanzien van geletterdheid zo de wolken te zien wat de Marshall eilanders wordt orale literatuur daarbij betrokken een erin zien hoewel iedere Nederlander regelma dergelijke brede benadering lijkt namelijk tigt over het weer praat laten de meesten van perspectieven te bieden om een flink fonds hen het opmerken van details aan de wolken aan ervaringen ten aanzien van de te beschrijven aan geschoolde specialisten de meteorover relaties op het spoor te komen logen die er hun eigen geheimtaal met begrippen als cumulus en strato cumulus voor hebben ontworpen geknoopte zeekaarten en wolken in taal en teken schrijft Bert Schierbeek over de mens de Marshall eilanden liggen ongeveer halverwege de Filipijnen en Hawaii in de

stille hij zegt vogel boom bron en dier oceaan het is een eilandengroep in het ge
dat is de taal van de mens voor tekens die hij b i ed dat micronesie heet de mic
rones iers zijn zie t zeer bekwame zee lieden en navigators in hun open boten
zeilen ze van eiland tot eiland ze hij vermenigvuldigt teken met teken en taal vin
den daarbij de weg met behu l p van s i mpele aan teken zeekaa rten en een
nauwkeurig acht s l aan op dat is de verovering van de mens op aard e de ste r ren
golven wolken en de wind de ze e k a arten z ij n gemaakt van s l e c hts nerven
een teken van leven op aarde van pa l mb l aderen die aan e l kaar z ij n geknoopt
een verovering de knooppunten geven daa r b i j de posities van de e il anden aan
de heme ll ichamen en de 25 de fotoserie in taal en teken begint veelzeg korero
verhalen whakatauki spreekwoor gend met foto s van wolken de taal en te den
moteatea gezongen gedichten haka kens daarvan worden door de meeste neder
uitroepen passend bij bepaalde actviteiten en landers niet meer verstaan waiata a
ringa liederen bij bepaalde activitei ten de laatste vier literaire activiteiten ston
den eigenlijk vast en lieten in de loop der tij tapu en veranderbaa r den slechts
kleine wijzigingen toe maar bij de eerste twee reageerden de luisteraars met aan
het koninkrijk tonga dat evenals de marshall vullingen en andere interventies
waardoor eilanden in de stille oceaan ligt en uit een voortdurend soms vrij grote
wijzigingen 150 tal eilanden bestaat en nog geen 80 000 plaats vonden inwoners
telt heeft niet veel straten maar in zowel de orale literatuurtraditie waarbij veran
de hoofdstad nuku alofa zijn er enige als daar deringen tapu zijn als die waarbij ve
randerin het wegdek is opgebroken wordt de inrit er gen in principe zijn toeges
taan komen ook voor de enkele auto s die er zijn versperd door buiten de polyne
sische culturen voor zo wor een rood witte balk met het opschrift tapu den als
voorbeeld van laatstgenoemde tradi tapu als taboe een van de weinige polynesi tie
nog steeds op warme zomeravonden in sche woorden die in onze taal zijn
overgeno chinese stadsparken door vertellers eeuwen men betekent dus verboden
toegang het oude verhalen verteld over draken en slangen heeft in het tongaans ni
et alleen een profane monniken houthakkers en andere wijze man betekenis zoals
bij een wegopbreking maar nen prinsessen en vorsten die verhalen leg ook een re
ligieuze het verboden toegang be gen vast wat in de chinese cultuur gebruikelijk
tekent dan heilig niet zomaar toegankelijk is en de cultuur sluit aan bij wat de ver
halen zijn vertellen meestal kennen de luisteraars de het begrip tapu komt ook in
de andere poly verhalen dan ook al lang ze reageren erop nesische talen voor in
het maori van nieuw met opmerkingen aanvullingen en vragen in zeeland worden
bijvoorbeeld traditioneel twee de richting van de verteller die pakt de reac soorten
kennis onderscheiden de gewone ties op en gaat er in zijn verhaal op in hij is voor
ieder toegankelijke kennis en de tapu met zijn luisteraars in gesprek het verhaal
ligt kennis deze laatste werd in aparte scholen niet muurvast al blijven de grote lij
nen gelijk slechts aan enkelingen mondeling overgele hetzelfde is zoals bruinesse
aangaf ook het verd daarbij werden honderden liederen ver geval in de orale litera
tuur van de koerden halen namen en dergelijke gememoriseerd van wie velen in
west europa wonen en daar het ideaal daarbij was dat er bij de kennisover vaak
voor turken worden aangezien bruines dracht geen enkele wijziging in de teksten
se wijst daarbij onder meer op de beroepsver plaats vond want deze kennis was im-

mers ta tellers die legendarische avonturenverhalen pu heilig een wijziging zou een belediging in waarin de helden zowel met vijandige sultans de richting van god tane de schepper en pa en generaals als met monsters en boze troon van de tapu kennis betekenen geesten geconfronteerd werden geromanti naast tane was er nog een god rua geheten seerde episoden uit de oude geschiedenis van die verantwoordelijk was voor kennis en kenni de koerdische vorstendommen en ook vertel soverdracht maar dat betrof kennis die niet lingen over meer recente gebeurtenissen ver tapu was hetgeen overigens niet betekende telden de vorm van deze verhalen werd dat het om zuiver profane kennis ging er viel voortdurend gepolijst maar was eenmaal een wel degelijk ook religieuze informatie onder bevredigende vorm gevonden dan werd die de kennis die onder rua s verantwoordelijk zonder grote wijzigingen van generatie op geheid viel betrof evenals de tapu kennis ook neratie overgeleverd de geschiedenis van goden en van mensen over het algemeen zijn veranderbare verhalen hoewel het niet de bedoeling was dat kennis voor zowel kinderen als volwassenen be zo maar gewijzigd werd was die toch in prin stend bij de verhalen met een tapu karakter cipe veranderbaar deze kennis lag neergesla ligt dat anders die moeten namelijk in een gen in de voor ieder toegankelijke uitgebreide langdurig en nauwkeurig leerproces verworven orale maori literatuur een literatuur met zes worden pas na lang trainen en memoriseren hoofdcategorieen whai korero toespraken worden ze beheerst 26 het is duidelijk dat postman in zijn disapea vreemden kunnen worden gedeeld het nege rance of childhood niet aan deze twee varian ren van deze vertrouwelijkheid door bijvoor ten van orale literatuur heeft gedacht hij stelt beeld tapu vertellingen in schoolboeken op te immers dat de scheiding tussen de volwasse nemen is volgens lippmann eigenlijk een nen en de kinderwereld eerst kon optreden vorm van racisme omdat zaken die voor de toen de boekdrukkunst was uitgevonden toen aboriginals heilig zijn te grabbel worden ontstond volgens hem op grote schaal de gegooide scheiding tussen hen die het lezen al kunnen maar niet alleen ver weg wordt geworsteld en hen die het nog moeten leren in zijn visie met de vraag in hoeverre verhalen uit monde verlengde dat de periode van het kind zijn en linge literatuur op schrift gezet mogen worden dat leidde onder meer tot literatuur voor vol zo liepen bijvoorbeeld kleyer schlund bodien wassenen en kinderliteratuur en straver tegen deze vraag op toen ze begon in culturen die het schrift kennen kunnen ver nen met het noteren van verhalen uit molukse halen dermate tapu zijn dat er de voorkeur gemeenschappen in drenthe ze ervoeren dat aan wordt gegeven om ze mondeling aan jon er over bepaalde verhalen onbevangen en vrij gere generaties door te geven zo wijst uit kan worden gesproken maar dat er ook gough erop dat brahmanen de geschreven verhalen zijn waarbij de vertellers een duidelijk overdracht van kennis als van minder waarde ke reserve en voorzichtigheid in acht nemen of dan de mondelinge overdracht zagen tot op zelfs weigeren hun kennis prijs te geven de dag van vandaag handhaven de orthodoxen bij de overgang van orale naar schriftelijke lite deze mening daardoor komt het dat ondanks ratuur kan ook het probleem van de verschil de omvangrijke hoeveelheid religieuze hindoe lende mondelinge versies van een bepaald ver literatuur de veda s zelf mondeling overgedra haal een rol spelen volgens knorringa heeft gen en gememoriseerd wor-

den vaak gebeurt een tekst uit de mondelinge literatuur altijd te dat met weinig begrip voor de teksten te varianten of dat voor de vrij gestandaardiseerde in de Indiase deelstaat Kerala gingen jongens seer de tapu verhalen ook geldt valt te betwijfelen van zeven jaar na een religieuze inwijdingsceremonie felen ze wijst op een bekende Roemeense ceremonie gedurende negen jaar bij goeroes in ballade waarvan ruim 500 versies werden op de leer die leerden hen wel de Veda geschrift getekend en waarvan vele andere varianten in ten lezen maar bovenal uit het hoofd leren bij de loop der tijden ten gehore zijn gebracht het reciteren van deze heilige teksten ging het zonder dat ze op schrift zijn gezet niet alleen om de juiste woorden maar vooral het feit dat op papier meestal maar een van ook om de juiste uitspraak en accenten. Brah de vele varianten komt te staan kennen we maanse kritische opvattingen over kennisover van nabij uit de vorige eeuw toen in de Perio dracht door lezen staan blijkbaar niet zo ver af de van de romantiek onze volkssprookjes on van de bedenkingen die Sokrates op dat punt der meer door de gebroeders Grimm werden had vastgelegd nu in Nederland steeds meer ver het tapu zijn van orale literatuur is niet alleen halen van etnische groepen worden opge een verschijnsel van het verleden het komt schreven neemt de kans toe dat vertegen tegenwoordig met name daar naar voren waar woordigers uit die groepen met het verwijt ko vanuit educatief goed bedoelde pogingen ge men dat de verkeerde versies aan het papier tracht wordt vertel tradities die lijken uit te worden toevertrouwd dat kan bij hen de sterven op schrift of op geluidscassette vast voorkeur voor een mondelinge traditie boven te leggen vaak gebeurt dat ook nog met de een schriftelijke versterken bedoeling om de aldus vereeuwigde verhalen de verkenning van het verschijnsel geletterd aan jongere generaties door te geven opdat heid in Tonga in Nieuw Zeeland China Koer die oog krijgen voor een multiculturele samen distan India Australië Drenthe en Roemenië leving waarin verscheidene verhaaltradities leert tenminste dat er te onderscheiden zijn naast elkaar bestaan een tapu en een in principe voor ieder toe dat is bijvoorbeeld het geval in Australië bij de gankelijke mondelinge literatuur de eerste mythen van de oorspronkelijke bewoners de wordt via vaak langdurige leerprocessen ver aboriginals veel van deze mythen de dromen worven en is daarom al niet direct toegankelijk en de meditatie van de aboriginals over hun voor kinderen zelfs wanneer er schriftelijke li mysterieën zijn zo heilig dat ze niet met teratuur bestaat kan de mondelinge variant 27 in hoger aanzien staan ge l etterd z ijn in de zin een man Mohammed die zelf volgens de van gealfabetiseerd zijn wordt dus niet altijd overgeleverde tradities niet geletterd was a l s van hogere orde beschouwd dan het ken de profeet kwam uit een orale cultuur maar nen van de verhalen wees op het belang van het leren lezen van de koran en van het verder lezen om wijsheid te verwerven daarmee werd het leren reciteren religieuze taal en magi e van de koran wel het eerste doel van een islamitische opvoeding maar niet het enige deze in gesprekken over de koranschool noteerde opvoedingstraditie toont dan ook vele voor nijssen onder meer wat een twaalfjarig Turks beelden van veel verdergaande geletterdheid meisje uit Amsterdam aan haar vertelde over waarbij ook door van huis uit niet Arabisch ervaringen in de koranschool sprekenden de koran begrijpend werd gelezen komen er elke week verschillende kinderen het in West Europa veel voorkomende beeld op de ko-

ranschool van koranscholen als scholen waar slechts de ja soms altijd dezelfde soms nieuwe koran uit het hoofd wordt geleerd een beeld kinderen dat door de meeste koranscholen in nederland zitten alle leeftijden door elkaar heen overigens wordt bevestigd is onjuist in veel ja dat maakt niets uit er zit nog zo n klein koranscholen werd veel meer onderwezen zo meisje tussen alleen mijn broertje leest een werden in noordafrikaanse koranscholen naast kleiner boek dan wij wij hebben een dikker lezen schrijven reciteren van de koran poe boek hij heeft eerst een leerboekje dan leer zie recht en dergelijke ook vakken als wis je eerst de letters van arabie als je die hebt kunde en gymnastiek onderwezen de grote geleerd dan krijg je een dikker boek waar je culturele bloei van de islam zoals bijvoorbeeld doorheen kunt lezen ik kan het wel lezen op het iberisch schiereiland tijdens de eerste maar ik weet niet wat er in staat en zo ik heb eeuwen van ons millennium was ook alleen alleen geleerd hoe je het moet doen maar mogelijk op basis van breed en goed leer je dan niet wat het betekent onderwijs nou ze zeggen wel wat je moet doen voor je een van de kenmerken van het traditionele schrift maar ik weet niet of het zo is je moet islamitische onderwijs was dat het op alle bijvoorbeeld vasten dat staat erin leeftijdsgroepen en dus niet slechts op kinderen was gericht zowel jongeren als ouderen het feit dat turkse kinderen de koran in het volgenden gelijktijdig dezelfde lessen in tekstuit arabisch een taal die ze van huis uit niet ken leg en poezie dat het verwerven van gelet nen leren lezen heeft alles te maken met de terdheid tot een kloof tussen generaties moet functie van de koran voor moslims het is leiden zoals postman aangaf geldt dus blijkt voor hen meer een boek dat geciteerd ge baar niet altijd hoord moet worden dan een boek dat gele eerder is het ontstaan van een generatiekloof zen wordt wessels noemt dit de vooral litur in de islamitische wereld vooral te wijten aan gische functie van de koran delen van de de introductie van onderwijssystemen met koran functioneren in islamitische gebeden leerstofjaarklassen zoals deze door de wester daar de koran in het arabisch is geschreven se koloniale machten werden ingevoerd het en moslims lange tijd hebben gemeend dat dit westers georiënteerde onderwijs drong zoals boek niet vertaald mocht worden vindt het re onder meer faksh aangaf het islamitisch on citeren in het arabisch plaats de weerstand derwijs steeds verder terug naar de kleine dor tegen het vertalen kwam enerzijds voort uit pen en reduceerde het in toenemende mate angst voor verraad aan de oorspronkelijke tot het slechts leren reciteren van gedeelten tekst vergelijk het latijnse spreekwoord tra van de koran in landen als bijvoorbeeld alge ductor traditor de vertaler is een verrader ri je en marokko negeerden de franse kolonisa anderzijds vanuit de overtuiging dat het won toren het bestaande lees en schrijfonderwijs derschone van de arabische tekst dat op god ze noemden dergelijk onderwijs in koranscho delijke oorsprong zou wijzen geen vertaling len zelfs illegaal ze plantten het centralisti mogelijk maakte sche franse onderwijssysteem over zonder tibawi noemt het een wonder dat de funde enige vertaling naar de lokale situatie ring voor islamitische opvoeding is gelegd door het britse koloniale bestuur in west afrik a 28 daarentegen moed i gde uitgebreid is l amitisch van de taal meestal juist niet als voor onderwi j s ju i st aan in turk ije waren het de slechts ingewijden bedoeld iets van de gevoe turken ze l f d i e wes ter s georientee rd onderwij s lens ten aanzien van geletterd-

heid bij religieuze opzetten en daarmee althans aanvankelijk het talen is terug te vinden in de discussies die is lamitisch onderwys reduceerden binnen de molukse gemeenschap in nederland zeker daar waar is lamitisch onderwijs ge-educatoer gevoerd worden over welke variant van het ceerd is tot het slechts leren reciteren van de maleis in de kerk gesproken behoort te worden koran krijgt het geschreven woord een bijna den het dagelijkse omgangs maleis dat sterk magisch karakter zo kregen in het westen vernederlandst is of het oudere kansel maleis van de soedan geschreven teksten steeds zoals dat ook in de maleise bijbelvertaling is meer waar niet als communiceerbaar terug te vinden volgens sapultej speelt bij die maar op grond van toegekende magische kwalificaties discussies met name de vraag een rol in hoe lieten en de kunst van het schrijven op zich verre van jongeren verwacht kan worden dat hier en daar deden dat er zelfs toe dat de koze het kansel maleis verstaan spreken en ranzelf slechts eenmaal per jaar aan het pu lezen bleek getoond mocht worden schrijvers in een artikel dat in eerste instantie betrekking en lezen kregen een duidelijke tapu karakter heeft op geletterdheid ten aanzien van religie in noord afrika is het insommate plaats en geïsoleerde talen in boeddhistische dorpen in thailand dat druppels water afkomstig van land laat tambiah zien dat regeringen en in het schoonmaken van schrijffleuren internationale organen die officiële nationale verzameld worden dat water vermengd met voertalen en westers georiënteerd onderwijs sporen van uitgewiste arabische letters die de als norm stellen nogal eens de neiging hebben te lering van de koran school eerst op de leden om geen oog te hebben voor dergelijke religie hebben geschreven heeft en magische geïsoleerde talen bij alfabetiseringscampagnes kracht het zou onder meer ziken kunnen ge wordt dan bijvoorbeeld in het geheel niet aan nezen omdat er heilige letters in zijn opgevoerd gesloten bij geletterdheid in talen als het laotien een persoonlijk verslag over ervaringen als en het khmer kind in een koran school in gambia vertelt sanne hoe hij eerst het arabische alfabet leerde het geen oog hebben voor bestaande religie daarna de koran leerde spelen om daar verze talen is ook in nederland te constateren volgens hoofdstukken van uit het hoofd te lezen wel bij het beleid ten aanzien van onderwijs ren s avonds werden die hoofdstukken bij in eigen taal en cultuur voor surinaamse kinderen een kampvuur eindeloos herhaald de leraar doestanen hoewel hindi en urdu zelfs in toe van de koranschool was daarbij aanwezig nemende mate vanwege een groeiende belemmering die verdween op het moment dat verha langstelling voor de indische cultuur voor hen lenronde koranen heldenverhalen verteld van belang zijn vallen deze talen niet ondergingen worden die waren te werelds voor officiële regelingen ten aanzien van onderwijs hem de magische krachten van de heilige in eigen taal en cultuur woorden waren dan niet aanwezig in een cultuur waarin dergelijke visies leven taalvelden en karakters heeft uiteraard ook het geletterd zijn sterke magische betekenis dat het een verschijnsel in de publicatie wij zijn er weer niet bij hebben is dat niet geheel specifiek is voor de islamitische gepoogd een schets te geven van de situatie wereld toont de historische positie van tien van chinese kinderen in het nederlandse het kerklatijn in de rooms-katholieke kerk tot onderwijs daarbij wordt onder meer verteld voor zo'n 25 jaar

geleden aan er zijn opval van een chinees meisje dat in enkele jaren lende overeenkomsten tussen de wijze waarop tijd de nederlandse taal op een voortreffelijke die taal functioneerde en de wijze waarop het wijze heeft leren beheersen maar wanneer arabisch binnen de islam een plaats heeft haar in het nederlands wordt gevraagd het dergelijke religieuze talen hebben voor buien en ander te verteren over feesten als het tenstaanders het karakter van geheimtaal ook chinees nieuwjaar en het maanfeest zwijgt al zijn ze daar de beheersers van deze talen ze wanneer het haar in het cantonees wordt nogal eens een prijs stellen op verspreiding gevraagd blijkt ze echter zeer veel over die 29 feesten te kunnen vertellen bij het verwerven nederlands elkaar ontmoeten maar ook bin van de nederlandse taal is haar niet geleerd nen talen zo hebben heel wat geletterden over de feesten te spreken ze miste derlanders jaarlijks de grootste moeite met het woordenschat voor haar nederlandse leerlezen van hun belastingbiljet dat geheimzinnig krachten konden haar die woorden schat trouw begrippen als voetoverheveling bevat wen s ook niet aanreiken omdat ze zelf niet chinezen in nederland voelen over het algemeen wat er zich bij deze chinese feesten af meen heel scherp aan dat een deel van de met speelt gebruikte en gewoonten bij deze hun cultuur samenhangende taalvelden in het feesten behoren bij een taalveld dat door de nederlandse onderwijs mede door het ontbreken meeste nederlandse leraren immers niet wordt ken van chinees oetc niet aan bod komt beheerst want wie zijn de keukengod tsao mede daardoor maar ook door een schriftelijk chunende jadekeizeren wat zijnde voorke traditie die al duizenden jaren langer kinderen zo belangrijke angpows het taalveld bestaat dan die van het nederlands hebben ze dat bij de chinese feesten behoort en waar grote behoefte aan chinese les voor hun kin voor nauwelijks nederlandse woorden bestaan deren dergelijke lessen worden nu op woensdag komt in het nederlandse onderwijs ook al zijn dagmiddag en op zaterdag in 28 zogenaamde erduizen den chinezen kinderen sterk gespreid chinese scholen gegeven in die scholen is het over de scholen eigenlijk nooit aan de orde opvallend dat vierjarigen een groep die vol daarnaast kan gesignaleerd worden dat er ook geen westerse pedagogische opvattingen nog taalvelden zijn die op school wel aan de orde moet spelen en nog niet aan het verwerven komen maar die kinderen die van huis uit een van geletterdheid toe is omdat ze de leesvoor andere taal dan de schooltaal spreken niet in waarden nog niet zouden beheersen al bezig hun thuis taal leren hantieren een duidelijk zijn met het leren schrijven en lezen ijverig voorbeeld daarvan kwam naar voren toen in tekenen ze karakter na karakter na het najaar van 1981 in amsterdam een mas deze vroege start zal te maken hebben met salerantikerwapendemonstratie werd gehou het feit dat het hier om karakters en niet om den veel chinese volwassenen in amsterdam letters gaat zeker de eerste karakters die kin raakten op die dag in paniek radeloos bel deren aanleren zijn tekens die staan voor za ze een chinese vertrouwen s pe rsoon die chiken en niet voor klanken zoals bij letters het nees en nederlandse s preekt op om haar te geval is de relatie tussen een symbool en een vrage n wat er aan de hand was was er som s woord is immers eenvoudiger te begrijpen dan revol utie was de steeds weer te rugkerende de relatie tussen een symbool en een klank vraag

want honderdduizenden demonstreren evans liet dat duidelijk zien aan de hand van de mensen op straat moest op z n minst toch een amerikaans onderzoek waarin kinderen wel een teken van opstand zijn die de engelse taal nog steeds niet konden lezen het bleek dat veel volwassenen totaal niet konden lezen met chinese karakters overwegend niet wisten wat er in de Amsterdamse straataten kon te kunnen gaande was met hun kennis van het res tau tegenover de mogelijkheid om op zeer jonge leeftijd nederlands ook een taalveld konden ze leeftijd met het aanleren van karakters te bevestigen van de demonstratie niet ontcijferen staat het feit dat juist omdat karakters in de nederlands kranten het te lezen in tegenstelling tot letters naar zaken verwijzen alleen de radio maar hun kinderen het leren lezen van een in omvang redelijk wisten het wel de dagen voorafgaande aan de fondsen aan karakters erg veel tijd kost bij ieder de demostreerders was er in de schoolen over karakter moet immers ook kennis gemaakt worden en zelfs in kranten overgelezen worden met de zaak die het betreft zo zal ie maar de kinderen waren niet in staat de kenmerk die het karakter voor timmerman of nisdie ze hadde opgedaan in het chinnees te houthakker wil leren moeten weten dat het vertalen want hoe vertaal je begrippen als wordt samengesteld uit de karakters voor kruisraketen anti kernwapen demonstrie in werker en hout of boom hij zal moeten die taal weten dat in china waar vaak veel honger is het blijkt dat geletterdheid in het ene taalveld geleden varkens begeerde objecten waren nog geen geletterdheid in andere taalvelden om te begrijpen waarom het karakter van vargarrandeert dat geldt niet alleen daar waar kenmerk onder het karakter van dak getekend verschilt en de taal en bijvoorbeeld chinees en het teken voor bezit is 30 zo houdt het aanleren van het chinese schrift aan het einde van de verkennings tevens wereldoriëntatie in vanuit die constatering is te begrijpen waarom bij voorbeeld uit deze globale verkenning zijn in ieder geval scholen in hongkong zo'n 70 tot 80 van de volgende conclusies te trekken tijd aanlees en taalonderwijs besteden dat het verschijnsel geletterdheid lijkt sterk cul hoge percentage betekent dus niet dat er geen tuurafhankelijk te zijn en het begrip geletterdheid aandacht aan inhouden van zaakvakken en terdheid op zich is al cultureel bepaald dergelijke besteed wordt voor een belangrijk wie er van uitgaat dat mondelinge literatuur komen de regelinhouden bij het geletterdheid ook literatuur is zal erkennen dat ook terd worden aan de orde geletterdheid ten het verwerven van geletterdheid op dat ter aanzien van het chinese schrift heeft dus een rein een uitgebreid leerproces kan vergen die mensie meer dan geletterdheid ten aanzien vanuit die conclusie is televisiekijken ook van alfabetisch schrift iets dat geleerd moet worden geletterdheid heeft in china altijd een zeer ho in sommige culturen wordt de orale geletterdheid geprioriteert gehad wie kon lezen en schrijven terdheid meer gewaardeerd dan de had daar praktisch veel nut van het beheer schriftelijke van die technieken was sterk status bepa geletterdheid betreft altijd bepaalde taalvel lenden in het oude china had in principe ieder den wanneer personen niet in dezelfde al kwam daar door bittere armoede vaak niet taalvelden geletterd zijn is de kans op veel van terecht de mogelijke kenden om door communicatieproblemen groot ook al bestudeerde hoogste maatschappelijke functies te heersen

ze in andere taalvelden dezelfde bereikende studiebestanden in hoofdzaak uit taal het leren en bestuderen van de Chinese klassieke taalvelden hebben een tapu karakter en zijn daarom slechts voor bepaalde groepen toegankelijk andere taalvelden zijn reikt ook daar was dus geen sprake van een niet als tapu bedoeld maar zijn omdat ze generatiekloof zoals die volgens postman door een andere taal dan de voertaal hanteren de leescultuur zou ontstaan toch maar voor beperkte groepen toegankelijk wie een Chinese krant wil lezen komt met de lijke beide soorten taalvelden vereisen specifieke kennis van zo'n 2000 karakters een heel eind cifieke geletterdheid welke echter teksten van groten als Confucius waar culturen elkaar ontmoeten bestaat de wil lezen zal tegen de 40000 karakters moekans dat door uiteenlopende visies op gete en beheersen letterdheid misverstanden ontstaan deze spreiding in omvang maakt duidelijk dat het eigenlijk onmogelijk is om aan te geven onderwijs in een multiculturele samenleving wanneer iemand in het Chinese geletterd is zoals Nederland zal zeker met de laatste condat is dan ook het probleem waarverschiede conclusie goed rekening dienen te houden dat Nederlandse kers zoals Rawski die het niveau kan door ondermeer rekening te houden met van gett er die d van het Chinese volk in de de volgende aandachtspunten loop der geschiedenis wil den onderzoeken te wordt er aandacht besteed aan de monden aan gelopen zijn linge literatuur van etnische groepen maar ook bij op alfabet gebaseerd schrift is besteedt het onderwijs naast het leren ledergelijk onderzoek niet eenvoudig want wantzen ook aandacht aan het leren vertellen neer is bij voorbeeld in de mondgeletterd in het worden verhalen uit mondelinge literatuur nederlands gaat het dan om het slecht skun tuur doorgegeven waardoor leerlingen bij nevenshriven van de naam of om een leesni voorbeeld leren dat zogenaamde schriftarveau zoals de meeste zeventari gen of twaalfme culturen toch een rijk literair leven jarigen dat hebben of gaat het om een nog kennen hogere niveau wordt het eventuele tapu karakter van bepaalde verhalen gerespecteerd door die verhalen niet te vertellen wordt er bij het onderwijs rekening gehouden met het feit dat sommige leerlingen tijdens het onderwijs in eigen taal en cultuur 31 onder schooltijd en anderen buiten school rekening gehouden met de relatie die er kan tijd talen leren lezen en schrijven waaraan bestaan tussen taal leesonderwijs en in het reguliere onderwijs geen enkele aanwereldoriëntatie krijgen leerlingen bijvoorbeeld wordt besteed wanneer die leerlin beeld de gelegenheid om op zoek te gaan gen in de klas bijvoorbeeld het een en an naar de achtergronden van bepaalde begrip der mogen vertellen en tonen over het arapen in hun thuishalen bish hindi chinees enzovoort dat ze lewordt er bij het onderw ijs rekening gehouden kan dat heel stimulerend werken den met bepaalde taalvelden die voor het wordt daarbij rekening gehouden met het schoolleven misschien niet zo belangrijk feit dat sommige teksten een tapu karakter zijn maar van belang zijn voor de wereld kunnen hebben waarin leerlingen thuis leven wordt bij de vormgeving van het onderwijs 32